

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Pars II. De Officio, & Jurisdictione Episcoporum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

defin, si videbitur, eijciantur, etiam invocato brachio seculari. Aliis quoque adulterorum & concubinariorum penis in suo robore permanentibus. ibidem.

XXI. Nemo directè vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios cogat, quò minùs liberè matrimonium contrahant. c. 9. Transgressores excommunicationis poenam ipso facto incurrant. ibidem.

XX. Ab Adventu usque ad Epiphaniam, & à Feria IV. Cinerum usque ad Octavam Paschæ inclusivè, observentur antiquæ prohibitiones solennium nuptiarum, quæ aliis temporibus permittuntur. c. 10.

XXIII. Episcopi verò, ut eâ, quâ decet modestiâ & honestate fiant, curabunt. ibidem.

PARS II.

DE OFFICIO ET JURISDICTIONE EPISCOPORUM.

CAPUT I.

DE QUALITATE, PROMOTIONE, ET CONSECRATIONE EPISCOPORUM.

Episcopi eligantur ex legitimo matrimonio nati, ætate ematurâ, gravitate morum & scientia præditi juxta constitut. Alex. III. quæ incipit eum in cunctis. C. 1. de electione & electi potestate. c. 7. Sess. 7.

II. Sint Doctores aut Licentiati in Theologia, vel Jure canonico, aut publico testimonio alicujus Academiæ (vel superiorum, si Regulares fuerint) ad alios docendos idonei, in Sacro Ordine antea saltem sex mensium spatio constituti sint. Sess. 22. c. 2.

III. Cum Ecclesia vacaverit, supplicationes & preces à capitulo pro felici electione indicentur. Sess. 24. c. 1.

IV. Qui jus ad promotionem Episcoporum habent, meruerint, se mortaliter peccare, si, quos digniores judicaverint, præfici non curent. ibidem.

V. In Synodo Proviuciali forma examinis seu inquisitionis & instructionis de promovendis faciendæ, conficiatur, & Pontifice approbanda. S. Inquisitio de persona promovenda, per-

da, perfecta, & in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio ac professione fidei ab eo facta, quam primum mittatur ad Pontificem. *ibidem.*

VI. Omnes verò inquisitiones, reformationes, testimonia, per Cardinalem, relationem in Consistorio facturam, & alios tres Cardinales examinentur, ac Relationi omnes quatuor subscribant, affirmentque sub periculo salutis æternæ, promovendos sibi idoneos videri. Relatione autem in uno Consistorio factâ iudicium in aliud differatur, nisi aliud videatur Pontifici. *ibidem.*

VII. Supradicta omnia etiam observentur in Creatione Cardinalium, quos Pontifex selectissimos ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum fieri poterit, assumat. *ibidem.*

VIII. Ecclesiis Cathedralibus præfecti etiam Cardinales, nisi intra tres Menses Consecrationem recipiant, ad instantium restitutionem teneantur; Si intra totidem menses prædicta id non fecerint, Ecclesiis sint ipso jure privati. Sess. 23. c. 2. Nec prorogationes ultra sex Menses concessæ, ulli subfragantur. Sess. 7. c. 9. Consecratio verò, si extra Curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in Provincia, si commodè fieri possit, celebretur. Sess. 23. c. 2.

CAPUT II.

DE MORIBUS, RESIDENTIA, ET AUCTORITATE EPISCOPORUM.

I. Episcopi ita mores componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac humilitatis exempla petere possint. Quare modestiâ, suppellectili & mensa ac frugali victu contenti sint. Sess. 25. c. 1.

II. Ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, Familiaresque suos augere ne studeant; sed, si pauperes sint, ut pauperes juvent. *ibidem.* Idem à Cardinalibus observetur. *ibidem.*

III. Nemo plures Cathedralis Ecclesias recipere quovis nomine, & simul retinere præsumat; plures nunc decanus, unâ retentâ, reliquas intra sex Menses, si ad liberationem Pontificis dispositionem pertineant, aliâs intra annum dimittat.

...nitate. Sess. 7. c. 2. Alioqui exceptâ ultimò obtentâ, reli-
que eò ipso vacare censentur. ibidem. Unam Cathedra-
lem & aliam Parochialem obtinens; unâ tantùm Parochiali
vel Cathedrali retentâ, aliàs Parochiales intra sex Menses
dimittat; Alioqui omnia beneficia, quæ obtinent, ipso jure
vacent.

IV. Omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Epi-
scopi, in Ecclesiis suis resideant. Sess. 6. c. 1.

V. S. Synodus Sacra antiquos Canones adversus non
residentes innovat. ibidem.

VI. Si quis ex prædictis ab Ecclesia sine justis causis, sex
Mensibus continuis extra Diocesim morando abfuerit, ipso
jure amittat quartam partem fructuum unius anni, fabricæ
Ecclesiæ aut pauperibus applicandam. Si alios sex Menses
abfuerit, aliam quartam partem similiter applicandam amit-
tat. Crescente contumaciâ Metropolitanus Suffraganeos
absentes, Metropolitanum verò absentem Suffraganeus an-
tiquior sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eo ipso incur-
renda Pontifici denuntiet. ibidem.

VII. Caritas, necessitas, obedientia, evidens Ecclesiæ
aut Reipublicæ utilitas, sunt legitimæ Episcopalis absentiæ
causæ, quas Pontifex aut Metropolitanus, vel eo absente Suf-
fraganeus antiquior in scriptis probare debet. Sess. 23. c. 1.

Nisi absentia inciderit propter munus Reipublicæ Episcopa-
ri adjunctum. Extra prædictas causas absentia spatium
singulis annis sive continuum sive interruptum duas aut sum-
mum tres Menses non excedat; & habeat justam causam, ac
sit sine gregis detrimento, qui præsertim sacris temporibus
deseri non debet. Transgressores hujus pœnæ præter pœ-
nas positas n. 5. & 6., ac mortalis reatum peccati pro rata
temporis fructus suos non faciant, sed teneantur eos, sine a-
lia declaratione fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus erogare,
prohibita quacunq; compositione, nec obstantibus qui-
buscunq; privilegiis. ibidem.

VIII. Episcopis ubique primus honor & locus tribua-
tur, ac præcipua auctoritas. Sess. 25. c. 6.

IX. Idem se Patres & Pastores esse meminerint, nec
indecedenter se demittant erga Regum Ministros, Regulas,
Barones &c. ibid. Principes verò & alii eos debito honore
prosequantur, ibid.

Rr 3

X. Epi-

X. Episcopus, nisi deponendus, sive privandus esset, ut personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur. Sess. 13. c. 6.

XI. Testes in causa criminali, aut aliâ principali contra Episcopum, nisi contestes & bonæ famæ, non recipiantur. Si aliquid ex pravo affectu deposuerint, graviter mulcentur. ibid. c. 1.

XII. Causæ Episcoporum criminales graviore, etiam hæresis, quæ depositione aut privatione dignæ sunt, aut eam pro criminis qualitate Episcopus comparere debet, ab ipso tantum Pontifice cognoscantur, & terminentur. ibid. c. 8. Sess. 24. c. 5. Si necesse sit, causam extra curiam committi non committatur, nisi Metropolitanò, aut Episcopo. Si vero commissio specialis Pontificis manu signata, nec ultra facti instructionem, processusque formationem se extendat, relecta verà Pontifici sententiâ definitiva. ibidem. Ultra supra dicta servetur constitutio Innocentii III. quæ incipit qualiter ibidem. Minores verò criminales causæ Episcoporum in Concilio tantum provinciali cognoscantur & terminentur, vel à deputandis per Concilium provinciale. ibidem.

CAPUT III.

DE PRÆDICATIONE VERBI DEI.

I. Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & omnes alii Ecclesiarum Prælati, tenentur per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum JESU Christi Evangelium. Legitimè impediti viros idoneos assumant. Sess. 1. c. 2. Sess. 24. c. 4.

II. Episcopi in Ecclesia sua per se, aut legitime impediti per alios, in aliis autem Ecclesiis per Parochios, sive iis impeditis per alios impensis eorum, ad quos spectat, alios prædicent, saltem omnibus Dominicis & solennibus Festis in Quadragesima autem & Adventu quotidie vel ter in hebdomade, si ita oportere duxerint. Moneantque populum teneri unumquemque in sua Parochia audire Verbum DEI, si commodè id fieri potest. Sess. 25. c. 4.

III. Idem saltem Dominicis & Festis diebus curabunt pueros in singulis Parochiis edoceri fidei rudimenta, & si opus fuerit, censuris compellent eos, ad quos pertinet. ibidem.

IV. Sa-

IV. Sacramentorum vim & usum, non solum, cum hæc per se ipsos erunt administranda, populo explicent, sed etiam à Parochis lingua vernaculâ explicari curent, juxta formam à Cathedra in S. Synodo præscribendam, quam Episcopi in linguam vulgarem verti, & à Parochis exponi curabunt. ibidem. c. 7.

V. Regulares, nisi à suis Superioribus examinati & approbati, ac de eorum licentiâ etiam in Ecclesiis suorum Ordinum ne prædicent, cum qua licentiâ se Episcopis præsentent, & ab eis benedictionem petent, antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis verò non suorum Ordinum etiam Episcopi licentiâ habeant, quam Episcopus gratis concedat. Sess. 5. c. 2.

VI. Nullus sæcularis sive Regularis etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo prædicare præsumat.

VII. Prædicatori errores aut scandala disseminanti, Episcopus prædicationem interdicit, contra prædicantem hæreses, ut ilelegatus Apostolicus procedat. ibidem.

VIII. Regulares extra Claustra & obedientiam viventes vel sæculares, nisi sibi notos & probatos prædicare ne permittant, quorumvis privilegiorum prætextu, donec Pontifex consulatur. ibidem.

CAPUT IV.

DE CONCILIIIS PROVINCIALIBUS ET DIOECESANIS.

I. Provincialia Concilia, sicubi omissa sunt, renoventur. Sess. 24. c. 2.

II. Metropolitanus per se ipsum, seu illo legitime impedito, Suffraganeus antiquior intra annum à fine hujus Concilii, & deinde quolibet saltem triennio post Octavam Pasche seu alio commodiori tempore Synodum in suam Provinciam cogat. ibidem.

III. Quò Episcopi, aut alii, qui de jure se consuetudine interesse debent, conveniant, iis exceptis; quibus cum periculo transfretandum esset.

Rt 4

IV. Alias

IV. Aliàs Episcopi comprovinciales ad Metropolitanam Ecclesiam accedere invitati ne compellantur. *ibidem.*

V. Episcopi nulli Archiepiscopo subiecti aliquem vicinum Metropolitanum eligant, cujus Synodo provinciali inter sint, & ibi ordinata observent, salva in aliis sua exemptione. *ibidem.*

VI. Synodi quoque Diocesanae quotannis celebrentur. *ibidem.*

VII. Ad quas etiam exempti, qui cessante exemptione interesse deberent, & Capitulis generalibus non subijciuntur, accedant. *ibidem.* Parochialium tamen aut aliarum Ecclesiarum Sæcularium etiam annexarum, curam gerentes interesse debeant, quicumque illi sint. *ibidem.*

VIII. Metropolitanis & Episcopis aliisque in his negligentibus Canonum poenas incurrant. *ibidem.*

CAPUT V.

DE POTESTATE IN CAPITULA.

I. Capitula Cathedralia, illorumque personarum nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, quæ tantum suos obligent Auctores, se tueri possunt, quò minus ab Episcopis & aliis maioribus Prelatis per se ipsos solos, vel illis, quibus videbitur, sibi adjunctis, quoties opus fuerit, visitari & corrigi, etiam Auctoritate Apostolica valeant. *Sess. 6. c. 4.*

II. Extra visitationem autem non procedat Episcopus licet coram suo Notario & inconsulto tribunali, nisi de consilio & assensu duorum ex capitulo, quos initio cujuslibet anni capitulum eligat. *Sess. 25. c. 6.* Unum autem sit utriusque votum, possitque alter Episcopo accedere, à quo si ambo discordes fuerint, intra sex dies cum Episcopo tertium eligant, in cujus electione, si etiam discordent, electio sit Episcopi vicinioris & juxta eam partem, cum qua tertius sentiet, res terminetur. *ibidem.* Aliàs processus & inde secuta nulla sint.

III. In criminibus tamen ex incontinentia provenientibus, ut concubinato & atrocioribus delictis, ubi de fuga timeatur, potest solus Episcopus ad summariam informationem & ne

necessariam detentionem procedere ibidem. Servato tamen in reliquis ordine præmisso.

IV. Episcopi ipsi capitulum convocent, vota exquirant, & juxta ea concludant, si aliquid ad suum suorumque commodum non pertinens, Canonici proponant. ibidem.

V. Vicarius absente Episcopo non admittatur, sed ab eis de Capitulo hoc perficiatur, ad quos spectat. ibidem.

VI. Omnes, qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, in causis Ecclesiasticis Episcopo subsunt. Non obstantibus quo ad supradicta privilegiis, consuetudinibus, concordis, &c. Salvis tamen privilegiis, quæ Universitatibus, earumque personis sunt concessa. ibidem.

VII. Ubi tamen Episcopi aut eorum Vicarii plus juris habent, quàm hic exprimitur, nihil eis derogatur. ibidem.

CAPUT VI.

DE VISITATIONE DIOECESIS.

I. Episcopi diocesim totam saltem biennio, si quot annis propter ejus latitudinem non possunt, per se vel legitime impediti per alios visitent, sess. 24. c. 3.

II. Metropolitanis verò dioceses & Ecclesias suffraganeorum non visitent, nisi causâ cognitâ & probatâ in Concilio Provinciali. ibidem.

III. Archidiaconi autem, Diaconi, aliique inferiores, ibi, ubi hætenus solebant, deinceps per se ipsos visitent, assumpto Notario de consensu Episcopi, qui Visitatores etiam à Capitulo deputandos, ubi illud visitandi jus habet, approbet, nec prohibeatur, easdem Ecclesias seorsim visitare. ibidem. Idem prædicti, visitationis factæ infra mensem rationem reddant, non obstantibus privilegiis & consuetudinibus. ibidem.

IV. Visitationum præcipuus Scopus sit, orthodoxam doctrinam inducere, mores corrigere, populum ad religionem, pacem, innocentiamque accendere, cætera, pro ut res fertur, ad fidelium fructum constituere. ibidem.

V. Quare Visitatores fraterna caritate, Christianoque zelo, & modesto equitatu, famulatûque visitationem quam celerrimè, debitâ tamen cum diligentia absolvant. ibidem.

Rr 5

VI Pro-

VI. Procuracionis causa pro visitatione etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis piis legatis jure debetur, nihil etiam oblatum accipiant. exceptis tantum victualibus sibi ac suis frugaliter, moderatè que ministrandis, nisi, qui visitantur, malint solvere pecuniam taxatam antea, pro victualibus solvi consuetam ibidem. Salva item conventionibus cum Monasteriis, aliisque piis locis aut Ecclesiis non Parochialibus junctis. ibidem.

VII. Ubi consuetudo est, ut à Visitatoribus omnia gratis fiant, id observetur. Qui contra superius dicta & decreta aliquid acceperit, dupli restitutionem intra Mensem faciendam pœnis etiam constit. Concilii General. Vienn. que incipit, exigit, (in 6. de censibus & exact.) aliisque in Synodo provinciali mulsetur. ibidem.

VIII. Patroni in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem pertinent se non immisceant, nec visitationi bonorum stabilium, aut ornamentorum Ecclesiæ, nisi quatenus iis id ex foundationibus ac institutionibus competit. ibidem.

IX. Ordinarii Ecclesias quascunque quomodolibet exemptas auctoritate Apostolicâ singulis annis visitare teneantur, Appellationibus, privilegiis, consuetudinibus penitus exclusis. sess. 7. c. 8.

X. Item beneficia curata cathedralibus, collegiatis, seu aliis Ecclesiis monasteriis & piis locis quibuscunque unita. Deputent autem Vicarios etiam perpetuos, si expedire videbitur, eis tertiâ parte fructuum, aut majore vel minore etiam super certâ re assignata, qui animarum curam exercent, non obstantibus, privilegiis, &c. sess. 7. c. 7.

XI. Singulis item annis visitent Monasteria commendata, ubi non viget regularis observantia (exceptis illis, quæ ordinum suorum superioribus non subjectis subsunt, etiam commendata existant. sess. 25. de regul. c. 20. Nec non beneficia quævis etiam regularia qualitercunque commendata congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructuum, curam animarum aliaque rectè exerceri curent, non obstantibus privilegiis, &c. sess. 21. c. 8. In Monasteriis commendatis, ubi viget Regularis observantia, si Regulares superiores ab Episcopo admoniti intra sex Menses non visitaverint.

staverint, Episcopus etiam ut delegatus Apostolicus ea visitare & corrigere possit, juxta eorum instituta, non obstantibus quibuscunque. *ibidem*.

XII. Ecclesiarum item seculares, quæ in nullius diocesis sunt, ab Episcopo, cujus Ecclesia cathedralis est proximior, si id constet; alioquin ab eo, quem semel in Concilio Provinciali Prælatus loci elegerit, tanquam delegato Apostolico, visitentur, non obstantibus privilegiis. *sess. 24. c. 9.*

XIII. Episcopi habent jus visitandi Hospitalia, collegia, ac Confraternitates Laicorum, etiam quas Scholas. seu aliter vocant, non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia, eleemosynas Montis pietatis, sive caritatis, & pia loca omnia quomodocunque nuncupata & exempta. *sess. 22. c. 8.*

XIV. Denique in iis, quæ ad visitationem & morum correctionem spectant, habeant jus etiam, ut delegati Apostolici, ea ordinandi, moderandi, puniendi, quæ illis utilia ac necessaria videbuntur. *sess. 24. c. 10.* Neque in his exemptio, appellatio, etiam ad Pontificem, executionem impediatur, aut suspendatur. *ibidem*.

CAPUT VII.

DE CURA PAROCHORUM ET PAROCHIARUM.

I. Episcopi etiam & delegati Apostolici cogant Rectores Ecclesiarum Parochialium, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot Sacerdotes adjungere, quot erunt necessarii ad Sacramentorum administrationem & divinum cultum. *sess. 21.*

II. Ubi locorum distantia & difficultas exigit, novas Parochias constituent, juxta. *Constit. Alex. III. quæ incipit, ad audientiam. (l. 3. de Ecclesiis ædificandis.)* Novis autem Parochias assignent portionem competentem ex fructibus Ecclesiarum Matricis, aut Populum compellant ad eam subministrandam, non obstantibus etiam quibuscunque provisionibus vigore resignationis. *ibidem*.

III. Ubi Parochiales Ecclesiarum certos non habent fines, eos distinguant, & unicuique suam peculiarem Parochiam assignent. *sess. 24. c. 13.* Ubi nullæ sunt Parochiales, quam

quamprimùm fieri curent, non obstantibus quibuscunque. &c. ibidem.

IV. Illiteratis & imperitis Parochis, si aliàs honesta vitæ fuerint, Coadjutores aut Vicarios deputent, assignata fructuum parte, aut aliter eis providentes. Scandalosè viventes & præmonitos castigent, incorrigibiles beneficiis privent, etiam ut delegati Apostolici, non obstante exemptione aut appellatione. &c. ibidem.

V. Eosdem ad prædicationem verbi Dei & habendam doctrinam Christianam compellant.

VI. Cùm Parochialis Ecclesiæ cujuscunque, etiam si reservata vel affectata fuerit, generaliter aut specialiter vigore cujusvis indulgi, vacatio per obitum, vel resignationem etiam in curiâ seu aliter contigerit, Episcopus statim, si opus fuerit, in ea vicarium constituat, assignata congruâ fructuum portione. sess. 24. c. 18.

VII. Episcopus & Parochus intra decem dies vel aliud tempus ab Episcopo præscribendum aliquot idoneos nominet, coram examinadoribus deputandis. ibidem. Possunt tamen etiam ab aliis aliqui apti nominari, imò & per obitum vocari, qui volent examinari ibidem.

VIII. Constituto tempore, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, aut eo impedito ab ejus Vicario, & aliis examinadoribus, non paucioribus, quàm tribus, quorum votis, si pares aut singulares fuerint, accedere potest Episcopus vel Vicarius, quibus videbitur. ibidem.

IX. Examinatores sint Doctores aut Licentii in Theologiâ, vel jure Canonico, aut alii idonei Clerici seu Regulares etiam Mendicantes, qui jurent ad SS. Evangelia, se fideliter munus executores. Nihil accipiant occasione examinationis, alioqui Simonix vitium incurrent, tam ipsi quam dantes, à qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, & ad alia inhabiles reddantur. ibidem. Si quid contra officium præterea fecerint, graviter puniantur à Synodo provinciali.

X. Quot annis autem sex Examinatores ab Episcopo aut Vicario proponantur in Synodo diocesana, qui ab eo probentur, ut vacante aliqua Ecclesia Parochiali Episcopi arbitrio ad examen adhiberi possint. ibidem.

XI. Ex his, qui ab Examinadoribus idonei judicati fuerint,

fuert, Episcopus eligat digniorem, cui, & non alteri Beneficium conferat, ad quem pertinet.

XII. Si Patronus sit Ecclesiasticus, vel institutio Episcopi, Patronus digniorem præsentet Episcopo, ut ab eo instituat; Si institutio est alterius, Episcopus solus eligat digniorem, quem Patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. *ibid.* Si patronus sit Laicus, is qui ab eo præsentatur, examinetur, uti supra, & non nisi idoneus admittatur. *ibid.*

XIII. Non autem alteri; quam uni ex examinatis & approbatis collatio fiat, aliàs provisio sit invalida, & subrepticia censetur. Nec examinatorum relationem, quò minus executionem habeat, ulla devolutio aut appellatio, etiam ad Pontificem impediatur. *ibid.* Non obstantibus privilegiis quibuscumque & concessis quibusvis universitatibus etiam ad certam summam, &c.

XIV. Quòd si Parochiæ tenuitas operam examinis non ferat, aut nemo ei se quærat subicere, aut dissidia aut tumultus possint excitari, potest ordinarius aliud privatum examen adhibere, cæteris tamen, ut supra servatis. *ibid.* Licet etiam Synodo provinciali examinis præscripti formam moderari. *ib.*

CAPUT VIII.

DE SEMINARIIS CLERICORUM.

I. Singulæ Cathedrales & majores Ecclesiæ puerorum in ipsius civitatis & diocesis provincia, si ibi non reperiantur, numerum, in collegio, loco convenienti ab Episcopo eligendo alere & religiosè educare teneantur. *sess. 23. c. 18.*

II. Non recipiantur autem, nisi saltem duodennes & legitime nati, legere & scribere docti, bonæ item indolis ac spei, præcipuè pauperum Filij, nec tamen ditiorum excludantur, si suo sumptu alantur.

III. Tonsuram & habitum ferant clericalem, grammaticam, cantum, Computum Ecclesiasticum, aliàsque bonas artes; item scripturam, libros Ecclesiasticos, homilias Sacras, & cæ, quæ ad Sacramentorum administrationem, præcipuè

puè Confessionis, & Cæremonias pertinent, edificant. Singulis diebus Missæ interfint, & saltem singulis Mensibus confiteantur, & juxta Confessionis judicium communicent, Cathedrali & aliis loci Ecclesiis diebus festis inserviant. ibidem.

IV. Hæc aliâque opportuna Episcopi cum consilio duorum Canonicorum seniorum & graviorum, quas ipsi elegerint, constituent, servarique curabunt. Discolos quoque & incorrigibiles acriter punient, &, si opus fuerit, expellent.

V. Ultra ea, quæ ad instituendos vel alendos pueros in aliquibus locis sunt destinata, & eo ipso huic seminario sub Episcopi curâ sunt applicata, iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo altera Capitulo eligatur, itemque duorum de Clero civitatis, quorum alter ab Episcopo item, alter à Clero eligatur, ex fructibus mensæ Episcopalis & Capituli, omnium item dignitatum, præbendarum, portionum hospitalium, quæ dantur in titulum vel administrationem Beneficiorum quorumcumque Regularium, etiam Abbatiarum, Prioratum, Monasteriorum (non tamen Mendicantium) & aliorum Collegiorum (exceptis iis, in quibus sunt seminaria discipulorum & docturatum, nisi habeant redditus superfluos) ex Fabricis Ecclesiarum & aliorum locorum, ex decimis, unde subsidia Ecclesiastica solvuntur, pertinentibus ad Laicos & Milites cujuscumque Ordinis, Fratibus S. Joannis Jerosolymitani duntaxat exceptis, portionem antiquam detrahent, eamque cum aliquot simplicibus Beneficiis, qualibuscumque, etiam ante vacationem sine cultus divini & illa obtinentium præjudicio, huic collegio applicabant. ibidem.

VI. Ad hanc autem portionem solvendam supradictorum possessores non modò pro se, sed pro pensionibus quoque, quas aliis forsitan solverent, retinendo pro rata, quidquid pro dictis pensionibus illis erit solvendum, ab Episcopo per censuras & alia juris remedia compellantur, invocato etiam brachio sæculari. ibidem, non obstantibus quoad supra dicta privilegiis, consuetudinibus, appellatione, &c. ibidem.

VII. Episcopos in seminarii erectione & conservatione

tionem negligentes, Archiepiscopus, Archiepiscopum & superiores, Synodus Provincialis acriter corripiat, & ad supra dicta omnia cogat. ibidem.

VIII. Dotato hac aut alia ratione Collegio portio detracta ab Episcopo, pro ut res exegerit, in totum vel pro parte remittatur. ibidem.

IX. Rationes reddituum Episcopus singulis annis accipiat, presentibus duobus à Capitulo, & totidem à Clero civitatis deputatis. ibidem.

X. Ordinarii Scholasterias obtinentes, & alios quibus docendi munus incumbit, per se ipsos, si idonei fuerint, aut idoneos substitutos ab ipsis eligendos, & ab ordinariis approbandos in scholis docere compellant, etiam per subtractionem fructuum; si iudicio Episcopi digni non fuerint, alium nominent, alioqui Episcopus deputer. ibidem. Doccant autem predicti, quæ Episcopo videbuntur, expedire. De cætero Scholasteria non nisi Doctoribus aut Licentiatibus in Theologia aut jure Canonico, aut aliis ad docendum idoneis personis conferantur, alias provisio sit nulla, non obstantibus privilegiis & consuetudinibus, &c. ibidem.

XI. Si ob Ecclesiæ paupertatem collegium erigi non possit, Synodus provincialis vel Metropolitanus cum duobus antiquioribus suffraganeis in Ecclesiâ Metropolitana vel alia provincia, unum aut plura collegia ex fructibus duarum aut plurium Ecclesiarum tenuium erigat. ibidem.

XII. In amplis diocæsis possunt plura esse seminaria, quæ tamen ab uno principali dependant. ibidem.

XIII. Si in seminarii institutione vel conservatione difficultas oriatur, Episcopus cum supra deputatis vel Synodus provincialis, etiam supra scripta opus fuerit, moderando aut augendo providere valeat. ibidem.

CAPUT IX.

DE POTESTATE IN BENEFICIIS CONFERENDIS, UNIENDIS, COMMUTANDIS.

Beneficia, præsertim curata, personis dignis, quæ reside-
re & curam per se exercere valcant, conferantur, juxta
Constit.

Constit. Alexand. III. quæ incipit, quia nonnulli (l. 3. de præbend. & dignitat.) & aliam quia nonnulli (l. 3. de Cler. non res. fid.) & aliam Greg. X. quæ incipit licet Cano. (in 6. de electione & electi potestate) aliàs provisio erit nulla, & collator pœnas, cap. grave nimis (l. 3. de præbend. & dignit.) se non erit incursum. sess. 7. c. 3.

II. Qualitatibus, ordinibus, gradibus, oneribus, quæ beneficiorum erectione, fundatione, aut aliis constitutionibus requiruntur in beneficiorum collatione, aut alla quavis dispositione, non derogetur; aliter facta provisio subreptivè censetur. sess. 25. c. 5.

III. Facultates de non promovendo, præterquam in casibus jure expressis, ad annum tantum suffragantur. sess. 12. c. 12.

IV. Præsentati à quibusvis Ecclesiasticis personis confirmantur, nec admittantur, nisi fuerint ab Ordinariis examinati, & idonei reperti, non obstante privilegio, consuetudine appellatione. ibid. c. 13.

V. Præsentatis tamen ab Universitatibus seu Collegiis studiorum generalium exceptis, ibidem. (Nisi cum præsentantur ad Parochias, quo ad hoc enim derogatur huic privilegio. sess. 24. c. 18. vide supra cap. n. 11.)

VI. Liceat Episcopo præsentatos à Patronis, si idonei non fuerint, repellere. sess. 25. c. 9.

VII. Si institutio sit inferiorum, ab Episcopo tantum examinentur, alioqui institutio ab inferioribus facta sit irrita. ibidem, salvo privilegio universitatum proxime supposito.

VIII. Regularia beneficia cum vacaverint, Religiosis tantum illius ordinis, vel iis, qui habitum susceperint, professionem teneantur emittere, conferantur sess. 14. c. 12. sess. 25. c. 21.

IX. Uniones perpetuæ à quadraginta annis citra præterita, examinentur ab ordinariis, ut delegatis Apostolicis, per subreptionem obrentæ, irritæ declarentur. sess. 14. c. 6. Effectum verò à dicto tempore in totum nondum sortitæ, & deinceps faciendæ, nisi ex legitimis causis coram Ordinario, vocatis, quorum interest, verificandis, factæ sint, subreptivè censentur, & nisi Pontifex alium declaret, irritæ & inane sunt. ibidem.

X. Uniones factæ de Beneficiis liberis cum Ecclesiis & Beneficiis quibuscunque juri Patronatum & Laicorum subjectis, ut ejusdem juris Beneficia libera fiant; nondum plenarium sortitæ effectum, vel deinceps etiam Apostolica auctoritate faciendæ, per subreptionem obtentæ intelligantur, nec executioni demandentur. sess. 25. c. 9.

XI. A quadraginta annis citra factæ, & plenum effectum nondum consecutæ ab Ordinariis vel Delegatis Apostolicis examinentur, & quæ per sub vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. ibidem.

XII. Concilium provinciale vocatis, quorum interest, expendat, quas Ecclesias Cathedralis propter angustias, tenuitatemque unire, aut proventibus augere expediat, confectâque de super instrumenta ad Pontificem mittat, à quo interim Episcopis de Beneficiis aliquibus (dum tamen curata non sint, nec dignitates & Canonicatus, seu præbendæ, nec Monasteria, in quibus viget Regularis observantia, vel quæ Capitulis generalibus & certis visitatoribus subduntur) poterit provideri. sess. 24. c. 14.

XIII. Episcopi etiam ut Delegati Apostolici sine præjudicio obtinentium possunt facere uniones perpetuas, quarumcunque Ecclesiarum Parochialium, & quorumvis beneficiorum (non tamen Regularium, ut patet ex sess. 24. c. 13.) cum curatis propter paupertatem & in aliis casibus à jure permisis, &c. sess. 21. c. 5. Quæ uniones non possint revocari etiam vigore resignationis. ibidem.

XIV. Si per unionem Beneficiorum Ecclesiæ Parochiales tenues juvari non possint, curabit Episcopus, ut primitiarum vel decimarum assignatione, aut Parochianorum collectis, Parocho satisfiat. sess. 24. c. 13.

XV. Ecclesiæ Parochiales ex nulla causa uniantur Monasteriis, Abbatibus, Dignitatibus, sive Præbendis Ecclesiæ Cathedralis, aut collegiatæ, sive Beneficiis simplicibus aut hospitalibus, militiisvc. ibidem. Quæ unitæ sunt, revidentur ab Ordinariis juxta. n. 9.

XVI. Cathedralis Ecclesiæ, quarum redditus ducatos 1000. & Parochiales, quæ ducatos 100. non excedunt, nullis pensionibus aut reservationibus fructuum graventur. ibidem.

XVII. Ubi frequentes, nimisque tenues sunt præbendæ, simul cum distributionibus, liceat Episcopis cum consensu Capituli aliquot simplicia beneficia (non tamen regularia) iis unire, vel aliquibus suppressis cum Patronorum, si Laici sint, consensu, eorum fructus applicare, sine cultûs divini tamen suspendio, non obstantibus privilegiis, &c. Nee tales uniones impediri possint etiam vigore resignationis. *sess. 24. c. 12.*

XVIII. Ubi nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel nimis tenues, tertia pars proventuum tam dignitatum, quàm Canonicatum, personatum, officiorum, portionum in illas convertatur, & inter divinis interessentes distribuitur, juxta divisionem ab Episcopo etiam, ut delegato Apostolico in primâ fructuum reductione faciendam. Salvâ consuetudine Ecclesiarum, in quibus non residentes nihil, vel minus tertiâ parte percipiunt, non obstantibus exemptionibus, consuetudinibus, &c. *sess. 21. c. 3.*

XIX. Beneficia quæcunque unius diæcesis, quæcunque de causa alterius diæcesis beneficio, Monasterio vel loco perpetuò non uniantur. Decretum hujus S. Synodi per hujusmodi unionibus in hoc declarando *sess. 14. c. 9.*

XX. Beneficia sæcularia curata quæcunque deinceps in simplex beneficium etiam assignata vicario perpetuo congrua portione non convertantur, non obstantibus quibuscunque gratiis, effectum plenarium non consecutis. In quibus autem cura animarum in vicarium perpetuum transiit, est, eique congrua portio non assignata, ad minus intra annum à fine Concilii assignetur. Si commodè id fieri non possit, aut intra dictum terminum non fiat, cum primum beneficium à vicario vacaverit, beneficium curam animarum recipiat, ac vicariæ nomen cesset. *sess. 25. c. 16.*

C A P U T X.

DE POTESTATE IN ECCLESIAS, ALIÆQUE LOCA PIA, ET QUASVIS DISPOSITIONES PIAS.

I. **C**ompetit Episcopis jus & potestas visitandi quasvis Ecclesias etiam exemptas, etiam in nullius Diæcesis

frat; item Beneficia quævis curata aliis Ecclesiis aut locis
piis unita; item Monasteria & Beneficia commendata; item
Hospitalia & quæcunque loca pia.

II. Episcopi etiam, ut delegati Apostolici transferre
possint Beneficia simplicia ex Ecclesiis collapsis, & ob inopi-
am irreparabilibus vocatis, quorum interest, in matrices Ec-
clesias aut alias, ubi erigant altaria vel Capellas sub eisdem
invocationibus, vel in jam erecta altaria vel capellas
transferant cum emolumentis & oneribus Ecclesiarum col-
lapsarum. sess. 21. c. 7.

III. Parochiales verò Ecclesias ita prolapsas refici
procurent, ex fructibus illorum, qui, si non sufficiant, Patronos
& alios aliquid ex dictis Ecclesiis percipientes, aut in illo-
rum defectum Parochianos ad prædicta cogant, appellatione
& exemptione remorâ, ibidem. Si nimia sit regestas, in ma-
trices seu viciniore Ecclesias transferantur cum facultate
tam dictas Parochiales, quam alias Ecclesias dirutas in pro-
fanos usus, erectâ tamen ibi cruce, convertendi. ibidem.

IV. Curent ordinarii, ut Hospitalia quæcunque, fide-
liter gubernentur, juxta constit. Concilii Vienn. quæ inci-
pit, quia contingit (1.3. Clement. de religiosis domibus) sess.
7. c. 15.

V. Qui verò Hospitalia aut alia loca pia ad peregrin-
orum, infirmorum, pauperumve usum præcipue instituta,
quocunque titulo commendæ, administrationis, unionis ob-
tineant, impositum illis onus & hospitalitatem exercent,
sess. 17. c. 8.

VI. Si Hospitalia pro certo personarum genere, qua-
rum nullæ aut perpaucæ ibi reperiuntur, sint instituta, fructus
illorum in alium pium usum institutioni proximiorum Or-
dinaris cum duobus de Capitulo per ipsum deligendis con-
vertat, nisi in hunc eventum aliter in fundatione aut insti-
tutione sit expressum, tunc enim id servetur, aut, si non possit,
ipse, pro ut supra provideat. ibidem.

VII. Si Hospitalium administratores cujuscunque
Ordinis aut dignitatis, etiam Laici (non tamen subjeçti Re-
gularibus, ubi viget regularis observantia) ab Ordinario
moniti hospitalitatem non exercent, per censuram non so-
lunt

ss 2

lūm compelli possunt, sed ipsa etiam administratione perpetuò privari; nihilominus in foro conscientie obligati ad fructuum restitutionem, quæ nullatenus eis remittatur. ibidem. Nec administratio ejusmodi locorum deinceps, cui quàm in ultra triennium committitur, nisi aliter in fundatione cautum sit. ibidem.

VIII. In commutationibus ultimarum voluntatum, quæ non nisi ex justa & necessaria causa fieri debent, Episcopi tanquam delegati Apostolici summarie & extra judicialiter cognoscant, nihil in precibus tacitâ veritate vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam executioni demandentur. sess. 22. c. 6. non obstantibus quibuscunque, &c.

IX. Episcopi etiam ut delegati Apostolici in casibus in jure concessis omnium piarum dispositionum tam in ultimâ voluntate, quàm inter vivos sint executores. ibidem. c. 5. Ac omnia, quæ ad Dei cultum aut animarum salutem seu pauperes sustentandos sunt instituta, ipsi ex officio cognoscant, & exequantur, non obstantibus quibuscunque, &c. ibidem.

X. Administratores tam Ecclesiastici quàm Laici Fabricæ cujusvis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, Hospitalis, Confraternitatis, & quorumcunque piorum locorum singulis annis rationem reddere teneantur, ordinario, nisi aliter sit cautum in institutione ibidem. c. 9. Si aliis ratio reddenda esset, cum iis adhibeatur etiam Ordinarius, & aliter factæ administratoribus liberationes non suffragentur. ibidem.

CAPUT XI.

DE AMPLISSIMA JURISDICTIONE EPISCOPORUM IN FORO ECCLESIASTICO.

§. I.

De potestate absolvendi, dispensandi, puniendi.

I. **P**ossunt Episcopi dispensare in irregularitatibus & suspensionibus

sonibus ex delicto occulto, excepta ea, quæ ex homicidio voluntario & aliis deductis ad forum contentiosum oritur.

II. Et in quibuscunque casibus occultis etiam Pontifici reservatis, subditos in Diæcesi sua per se ipsos aut Vicarium ad id specialiter deputandum in foro Conscientiæ gratis absolvere impositâ pœnitentiâ. Idem & in hæresis criminæ in eodem foro conscientiæ, iis tantum, non eorum Vicariis fit permissum. sess. 24. c. 6.

III. Qui homicidium voluntarium commiserit, omni ordine ac Beneficio & officio Ecclesiastico perpetuò careat. sess. 14. c. 7.

IV. Si homicidium casu vel vim vi repellendo commissum narretur, dispensatio jure quodammodo debita committatur Ordinario, aut ex causa Metropolitano seu viciniori Episcopo, qui non nisi causâ cognitâ & probatis precibus ac narratis dispensare possit. ibidem.

V. Cum promotis per saltum, si non ministraverint, Episcopus ex legitimâ causâ possit dispensare. sess. 23. c. 14.

VI. Dispensationes extra Romanam curiam committendæ, Ordinariis impetrantium committantur, quæ gratiose concedantur, nec sortiantur effectum, nisi ab eisdem ut delegatis Apostolicis summarie & extrajudicialiter cognoscantur, preces sub vel obreptionis vitio carere. sess. 22. c. 5.

VII. Pro publicis delictis publicam pœnitentiam exponi oportet, quam ex causa Episcopus etiam in secretam potest commutare sess. 24. c. 8.

VIII. In Ecclesiis cathedralibus, ubi commodè fieri potest, Episcopus instituat pœnitentiarium, cum uniõne præbendæ proximè vocaturæ, qui sit Doctor aut Licentiatus in Theologia, aut jure Canonico, & annorum 40. ibidem.

IX. Excommunicationes ad finem revelationis, ut ajunt, pro deperditis seu subtractis rebus à solo Episcopo decernantur, nec nisi ex causâ gravi, & diligenter examinata. sess. 25. c. 3. In causis verò judicialibus Judices Ecclesiastici, quandocunque ab ipsis executio realis vel personalis fieri potest, abstineant à Censuris ex interdicto ibid. Sed liceat eis in causis civilibus contra quoscunque etiam Laicos, per multas pecuniarias (quæ locis piis ibi existentibus eo ipso, quod

quod exactæ fuerint, assignentur) seu per captionem pignorum, personarumque distractionem, seu etiam per Beneficiorum privationem procedere, & causas definire. ibidem.

X. Si executio realis vel personalis hac ratione fieri non poterit sitque erga Judicem contumacia, censuris quoque locus erit præter alias pœnas. Sicut & in Criminalibus, si executio realis vel personalis fieri non poterit, & delicti qualitas præcedente saltem binâ monitione, etiam per edictum id postulet ibidem.

XI. Excommunicatus post legitimas monitiones non respiciens, non solum ad communionem non recipitur, sed si non censuris per annum paruerit, contra eum tanquam de Hæresi suspectum procedi possit. ib.

XII. Episcopus per se seu Vicarium generalem ad Clerici condemnationem, nec non verbalem depositionem & per se ipsum etiam ad actualem degradationem potest procedere sine præsentia Episcoporum, à Canonibus requisitis, adhibitis totidem Abbatibus infulatis, si commode interire possint. alias aliis in Ecclesiastica dignitate constitutis, juxtaque peritis, sess. 13. c. 4.

§. II.

De causis ad Episcopos pertinentibus, & Appellatione ab illis.

I. Causæ omnes Ecclesiasticæ, etiam Beneficiales in primâ instantiâ coram Ordinariis locorum duntaxat cognoscantur. sess. 24. c. 40.

II. Atque omnino saltem infra biennium à die motus litis terminentur. ibidem.

III. Post id spatium liberum sit, Judices superiores adire. ibidem. Nec antea causæ aliis committantur, nisi à definitiva, vel definitivè vim habeant, & ejus gravamen per appellationem à definitiva reparari nequeat. ibidem.

IV. Exceptis causis juxta Canones tractandis apud Pontificem, vel quas ipse speciali rescripto signaturæ manu propriâ subscribendo commiserit, & avocaverit. ibidem.

V. In singulis Conciliis Provincialibus aut dicecesanis aliquot personæ qualificatæ juxta constitutionem Bonif. VIII. que

VIII. quæ incipit statutum, (in 6. de rescriptis) designentur, ut præter Ordinarios, iis etiam, causæ Ecclesiasticæ in partibus delegari valeant. sess. 25. c. 10.

VI. Aliquo ex designatis mortuo substituat Ordinarius alium usque ad futuram synodum, ita ut quatuor saltem sint, post quorum designationem Pontifici transmissam, delegationes aliorum Judicum subreptitæ censeantur. ibidem.

VII. Causæ Marrimoniales & Criminales non Deçani, Archidiaconi, aliorumque inferiorum, sed Episcopi tantum jurisdictioni relinquuntur, etsi inter illum & alios inferiores super causarum istarum cognitione lis pendeat. sess. 24. c. 20.

VIII. Pauper non cogatur extra Provinciam. nec in secundâ, nec in tertiâ instantiâ litigare, nisi pars altera alimenta & expensas litis velit subministrare. ibidem.

IX. Legati etiam de Latere, aliique non solum Episcopos in prædictis causis, eorumque jurisdictione non impediant, sed nec contra Clericos, nisi Episcopo prius requisiti ac negligente procedant, aliàs processus sint nulli, & ad damni satisfactionem partibus illati teneantur. ibidem.

X. Nullus etiam Episcopus alienos subditos puniendi privilegium habens, contra Clericos sibi non subditos nisi eorum proprii Episcopi, si apud Ecclesiam resederit, aut personæ ab ipso deputandæ inter ventu procedat, aliàs processus sint irriti. sess. 14. c. 3.

XI. Cui ascensus ad Sacros Ordines à suo Prælato quacunquæ ex causa interdictus, aut qui ab eo suspensus fuerit, nulla contra Prælati voluntatem ad Ordines gradus, dignitates, concessa licentia, sive institutio suffragetur. ibidem. c. 1.

XII. Episcopus residens apud Ecclesiam suam, de subreptione gratiæ, quæ impetratur super absolutione publici criminis vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ ab ipso impositæ, ut delegatus Apostolicus etiam summarie cognoscat, ipsamque, si falsis precibus impetrata sit, non admittat. sess. 13. c. 5.

XIII. Appellans ab Episcopo teneatur acta coram illo ad Judicem appellationis transferre suis expensis, quas pro

pro rata subeat etiam appellatus, si compareat, ac si que utatur, nisi consuetudo hoc onus soli appellanti imponat. Sess. 24. c. 20.

XIV. Actorum copiam Notarius congruâ mercede appellanti ad minus intra Mensem exhibeat.

XV. Si in mora fuerit, ab officio Ordinarii arbitrio suspendatur, & dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem & pauperes loci distribuendam solvat, quam & ipse Judex subeat, si impedimenti conscius participet, aut aliter in mora fuerit. ibidem, non obstantibus privilegiis, concordii, quæ suos tantum obligent Authores. ibidem.

XVI. Appellans ab Episcopo aut ejus Vicario, in criminali causa coram Judice appellationis Acta primæ instantiæ producat, ipsi intra 30. dies ab appellatione gratis exhibenda, & Judex nisi exhibitis illis actis ad absolutionem non procedat. Sess. 13. c. 3.

XVII. Appellationis causa in criminalibus, si in partibus remotis a Pontifice committatur, Metropolitanis sex illius Vicariis, aut, si is suspectus foret, vel ultra duas legales diœtas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, uni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus Judicibus committatur. ibidem. c. 2.

XVIII. In causis visitationis & correctionis, seu habilitatis & inhabilitatis, nec non criminalibus ab Episcopo, ab interlocutoriâ, vel alio quocunque gravamine non appellatur, nec appellationi aut ulli inhibitioni deferatur, nisi gravamen per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit. ibidem. c. 1.

XIX. Legati Apostolici & Nuntii, Patriarchæ, Prælati & Metropolitanis in admittendis appellationibus vel inhibitionibus servant formam Canonum, præsertim Constit. Innocent. IV. quæ incipit: Romana (in 6. de Appellat.) Non obstantibus privilegiis, consuetudinibus, &c. Sess. 22. c. 7. Aliter inhibitiones & processus sint nulli. ibidem.

§. III.

De Potestate in exemptos & privilegiatos.

I. Omnes Ecclesiarum Prælati in Ecclesiis suis residentibus, Sz-

tes, Sæculares Clericos qualitercunque exemptos si aliàs suæ jurisdictioni subessent, quoties & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, ut Apostolicæ Sedis delegati corrigendi ac castigandi facultatem habeant, non obstantibus quibuscunque &c. Sess. 14. c. 4.

II. Nemo sæcularis Clericus vel cujusvis Ordinis Regularis extra Monasterium degens etiam sui Ordinis privilegii prætextu tutus censeatur, quò minùs, si deliquerit, ab Ordinario ut delegato Apostolico visitari, puniri, & corrigi valeat. Sess. 6. c. 3.

III. Regularis non subditus Episcopo, qui extra Claustra Monasterii degit, & extra notoriè cum scandalo deliquit, Episcopo instante à suo Superiore infra tempus ab Episcopo præfigendum severè puniatur, ac de punitione Episcopum certiore faciat, aliàs à suo Superiore officio privetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit. Sess. 25. de regul. c. 14.

IV. Censuras & interdicta Ordinariorum illis mandantibus Regulares in suis Ecclesiis publicent, atque servant. ibidem. c. 12.

V. Dies etiam festi in Diocesi ab Episcopo præcepti ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, servantur. ibidem.

VI. Qui itidem omnes ad publicas processiones vocati accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò degunt. ibidem. c. 13.

VII. Controversias omnes de præcedentia inter Ecclesiasticas personas tam sæculares, quàm Regulares in processibus publicis, exequiis, & similibus Episcopus componat, non obstantibus quibuscunque. ibidem.

VIII. Litteræ Conservatoriæ nemini, etiamsi Capitulum fuerit, suffragentur, ut coram Episcopo, sive alio superiore Ordinario conveniri, ac contra eum procedi non possit. Sess. 14. c. 5.

IX. In civilibus causis nemo, si Actor sit, alium ad Judices suos Conservatores trahere potest. Si in iis Causis, ubi ipse est reus, Conservator suspectus sit, aut inter Conservatorem & Ordinarium lis sit super competentia jurisdictionis, non procedatur, donec per arbitros de suspicione aut jurisdictione fuerit judicatum. ibidem.

X. Litteris Conservatoriis ultra quinquennium nemo gaudeat,

gaudeat, nec ejus Familiares, nisi duo, si propriis ejus sumptibus vixerint. ibidem. Nec liceat conservatoribus Judicibus erectum habere tribunal; in causis verò mercedum & miserabilium personarum seruetur, quod ponitur infra.

XI. Universitates, Collegia Doctorum, sive Scholarium, regularia loca, Hospitalia, aut Hospitalitatem servantia, horumque omnium persona ab hoc decreto exempta sint. ibidem.

XII. In exemptorum causis seruetur Constit. Innocent. IV. quæ incipit, Volentes. in Concil. general. Lugdun. in 6. de privileg. Sess. 7. c. 14.

XIII. In civilibus causis mercedum & miserabilium personarum Clerici seculares aut regulares extra Monasterium degentes, quomodolibet exempti coram Ordinariis ut delegatis Apostolicis conveniri, & ad solvendum compelli possint. ibidem, non obstantibus privilegiis, Conservatoribus &c.

XIV. Protonotarii Apostolici, Comites Palatini, Capellani Regii, & alii hujusmodi, nec non Monasteriis oblati aut quomodocunque addicti, aut sub nomine servientium militiis, Hospitalibus, Collegiis, aut quocunque titulo assumptis Ordinariis, ut delegatis Apostolicis, plenè, & Capellani Regii juxta Constit. Innocent. III. quæ incipit, Cum Capella (l. 5. de privil. & privileg. excess.) subjecti existant. Sess. 24. c. 11.

XV. Exceptis iis, qui prædictis locis aut militiis actu serviunt, & intra eorum septa ac domos resident, subque eorum Obedientia vivunt, sive secundum regulam, earum militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat. idem.

XVI. In Monasteriis seu domibus virorum seu mulierum, quibus imminet animarum cura sæcularium personarum regulares, quàm sæculares hujusmodi curam exercentes subsunt quoad illam immediatè jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcoporum, nec sine eorum consensu ac præexamine aliqui ad nutum amovibiles ibi deputentur. Sess. 25. de regul. c. 11. Exceptis Monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, iisque monasteriis seu locis, ubi Abbates generales aut Capita Ordinum, Ordinarium principalem habent, aut Abbates

Abbatibus, aut alii regularium superiores jurisdictionem Episcopalem & temporalem in Parochos & parochianos exercent. ibidem. Salvo eorum Episcoporum jure, qui Majorem in prædictis jurisdictionem exercent. ibidem.

XVII. Episcopus etiam, ut delegatus Apostolicus potest quoscunque Notarios, etiam Apostolicam, Imperiali, Regiam auctoritate creatos examinare, illisque non idoneis repertis, aut in officio delinquentibus, ejus usum in causis Ecclesiasticis perpetuo aut ad tempus prohibere, non obstante appellatione &c. Sess. 22. c. 10. Complectitur hoc caput generalia solum jurisdictionis & potestatis Episcopalis capita, quæ se in particulari ad omnia ferè Reformationis Tridentinæ extendit. Nam in plerisque executio, & delinquentium vel contradicentium punitio, coactio, coercitio etiam Episcopis ut Apostolicæ Sedis demandatur delegatis, ut sanctissimi Concilii neglecta auctoritas & disciplina Ecclesiastica post tot annos nondum restituta Episcoporum culpæ plerisque locis tribui possit ac debeat &c.

P A R S III.

DE DISCIPLINA RELIQUORUM ECCLESIASTICORUM, ET PARTIM LAICORUM.

C A P U T I.

DE IIS, QUÆ OMNIBUS ECCLESIASTICIS SUNT COMMUNIA.

I. Quæ plùs de Clericorum vitâ, honestate, cultu, doctrinâque sancita fuerunt, eadem imposterum iisdem poenis vel majoribus arbitrio Ordinarii serventur, non obstante appellatione &c. Quæ verò in desuetudinem abierunt, ab iisdem Ordinariis in usum revocentur, non obstantibus consuetudinibus quibuscunque. Sess. 22. c. 1.

II. Quæ de modesta suppellectili, frugali culta simplicitate, & vanitatum contemptu, consanguineis non ditandis, Episcopis præcipiuntur, eadem quibuscunque Beneficia obtinen-